

Onderwerp:

Inbreng VGS bij internetconsultatie Wetsvoorstel afschaffing lerarenregister

Inleiding:

De Vereniging voor Gereformeerd Schoolonderwijs (VGS) deelt de wens van de initiatiefnemers, SGP en SP, om –net als de minister van Onderwijs– allereerst te werken aan een “goed functionerende beroepsgroep van vakbekwame leraren, waarbij de context van de school het uitgangspunt moet vormen.”

Ouders vertrouwen hun kin(eren) iedere schooldag weer voor veel uren toe aan leerkrachten en docenten. Die hebben een belangrijke taak als mede-opvoeder; ze vormen hun leerlingen, brengen hun kennis en vaardigheden bij om later hun plek in de samenleving in te nemen.

Om onderwijsgeevenden voor te bereiden op hun eervolle en belangrijke beroep, stelt de maatschappij terecht hoge eisen aan de lerarenopleiding. Om leerlingen voor te bereiden op een leven lang leren, is het echter noodzakelijk dat hun opleiders zichzelf ook continu blijven professionaliseren. Het lerarenregister wil daaraan bijdragen.

De VGS vindt het ook belangrijk dat onderwijsgeevenden blijven werken aan hun vakbekwaamheid. Een lerarenregister kan daarbij helpen. Net als bijvoorbeeld in zorgsector, waar negen beroepen (waaronder apotheker, arts, verpleegkundige en verloskundige) zich kunnen registreren in het zogeheten BIG-register. Zo'n registratie kan als (gewenst) bijeffect hebben dat het beroep van leraar meer status krijgt.

Donkere wolk of wenkend perspectief?

De initiatiefnemers parafraseren in hun Memorie van Toelichting de Raad van State ('lerarenregister kan alleen functioneren als sluitstuk van een meeromvattend proces gericht op kwaliteitsverbetering'), de Onderwijsraad ('de gekozen structuur van het lerarenregister verschuift van daadwerkelijk bekwaamheidsonderhoud naar het verrichten van administratieve handelingen' en Rinnooy Kan ('onevenredig veel nadruk is komen te liggen op het lerarenregister; het beoogde sluitstuk werd de hoofdzaak.')

Bisschop (SGP en Kwint (SP) trekken vervolgens de conclusie dat het 'niet verstandig is om bij voorbaat vast te blijven houden aan het lerarenregister zoals dat vorm krijgt in de Wet beroep leraar.' Ze willen dat het lerarenregister 'hoe dan ook fundamenteel herzien moet worden'. Ondertussen mag het lerarenregister niet als een 'donkere wolk boven het onderwijsveld blijven hangen.'

De VGS deelt de mening van de Raad van State, van de Onderwijsraad en van Rinnooy Kan, maar trekt een andere conclusie dan de initiatiefnemers. Want waarom zouden we het kind met het badwater weggoeien? Een lerarenregister op zichzelf acht de VGS waardevol. Onzes inziens hoeft dat niet te fungeren als een 'donkere wolk', maar zou het evengoed een wenkend perspectief kunnen zijn, een blijvende aanmoediging voor leraren en scholen om te werken aan een wijze van professionaliseren die past bij hun situatie en behoeften.

De minister van Onderwijs heeft zich de terechte kritiek op de beoogde invoering van het lerarenregister reeds aangetrokken; op 11 juni 2018 heeft hij daarom de Kamer laten weten een pas op de plaats te maken en te kiezen voor een andere koers voor de uitvoering van de Wet beroep leraar en het lerarenregister. De bewindsman heeft er kennelijk –en de VGS juicht dat toe– blijk van gegeven te hechten aan draagvlak bij de beroepsgroep voor het register. Pas als duidelijk is wat er nodig is om het register in te zetten als register 'van, voor en door de leraar' zet hij de volgende stap. De wettelijke verplichting voor inschrijving in het register is daarom uitgesteld.

Verbetering mogelijk

Terecht hechten velen veel waarde aan professionalisering van leraren en docenten. Evenzeer werken velen van hen dagelijks aan vergroting van hun vakkennis en vakbekwaamheid. De praktijk wijst echter uit dat bij anderen verbetering mogelijk is: daar blijft professionalisering achter.

(zie verder op pag. 2)

(vervolg van pag. 1)

De VGS is niet tegen de invoering van een lerarenregister als zodanig om de beroepsgroep te blijven stimuleren werk te maken van scholing.

De VGS acht het evenwel niet raadzaam om het lerarenregister op korte termijn in te voeren. Draagvlak voor zo'n maatregel is nu ver te zoeken; daaraan moet eerst worden gewerkt.

Bovendien strijden bij bestuurders en schoolleiders andere prioriteiten om voorrang, zoals het oplossen van het lerarentekort. Dat laat voor de VGS onverlet dat bestuurders en schoolleiders, onder andere conform de code goed bestuur, als taak hebben om professionalisering in hun organisatie stimuleren en faciliteren. Het wettelijk verplichte bekwaamheidsdossier dat het bevoegd gezag over leraren moet bijhouden, kan hierbij een hulpmiddel zijn.

Een lerarenregister zou, en dat is de kern van ons betoog, ook niet meteen voor iedere leerkracht en docent verplicht moeten zijn. Om plompverloren van een ervaren docent te eisen een vakbekwaamheidsdossier bij te gaan houden, kan overkomen als een motie van wantrouwen aan het adres van die persoon.

De VGS pleit voor het te zijner tijd allengs invoeren van het lerarenregister: stel het verplicht voor elke PABO-student die zijn of haar opleiding heeft afgerond en die in het onderwijs aan de slag gaat.

Professioneel statuut

De initiatiefnemers vragen in het kader van de internetconsultatie naar onze mening over de verplichting van het bevoegd gezag om een professioneel statuut vast te stellen. In zo'n statuut staan de afspraken die het schoolbestuur met leraren heeft gemaakt over de manier waarop de zeggenschap ('professionele ruimte') van leraren is geregeld.

De VGS onderkent de waarde van goede afspraken met professionals over de manier waarop zij hun werk doen. Een professioneel statuut zou onzes inziens moeten borgen dat het eigenaarschap van het onderwijs in de klas bij de docent ligt. Zo'n statuut is tevens dienstbaar om commitment te borgen van docenten jegens de identiteit van de school en zijn of haar eigen ontwikkeling.

Om principiële redenen (we willen geen afbreuk doen Bijbelse gezagsverhoudingen tussen werkgever en werknemer) wil de VGS er wel voor waken dat een professioneel statuut een afbreuk doet aan de eindverantwoordelijkheid die het schoolbestuur draagt voor de kwaliteit van het onderwijs, voor het functioneren van de school en voor het personeelsbeleid.

Als VGS bespeuren we nog niet veel enthousiasme bij schoolbesturen om een professioneel statuut op te stellen. Dat heeft er, schreven wij hierboven al, deels mee te maken dat bestuurders nu andere zaken aan hun hoofd hebben. Alleen al om die reden lijkt het ons niet verstandig de verplichting te handhaven dat scholen een dergelijk statuut hebben, voordat duidelijkheid bestaat over de nieuw te ontwikkelen koers van het lerarenregister.

P.W. (Pieter) Moens (voorzitter college van bestuur, VGS), 19 december 2018